

زمانی کوردى و پیلانى سوپه ردیمۆکراتەكان

موحسین جوامیر

هیندیک کوردى سوپه ردیمۆکرات، لە نووسینەكانم نیگەرانن، حەجمانیان نەماوه، وا پیدەچیت بە دلەراوکیوھ، بابەتكانم دەخویننەوە، ج بەدانیشتن يا بەپتوھ.. ئەوجا دین بە حەماسەتهوھ دوو دېرىي هەرەشئامیز دەنۇوسن، وا دەزانن ئەوھى ئەوان خەونى پیوھ دەبىن لە قاشىرىنى زمانەكەمان؛ هاتە دى. بە هەر حال، هەرگىز حەز ناكەم كەسىك بە نووسینەكانمەوە بشلەژى، يان خەمۆكى هەراسانى بكا ياخود پەنا بباتە بەر شەرى ئەعساب، بەتايبەتى هاوئىشمان و هاونەتەوە خۆم، ج لە چىا يان لە كەژى.. ئامادەشم ئەگەر هەلە بىم يان شاشىيەكم دەرەھق هەر يەكىك كەدبى؛ سەرى بۇ دانەويىنم، چونكە لە خويىنى خۆمە، بىگەر هەتا ئەگەر غەوارەش بىت. دەنا ئەگەر بىزامن قەلەمەتىكى كوردى لە خيانەتكارى لەگەل زمانى كوردى و مىللەتى كوردا، ناوهستىت و ئاوى لە ئاوهەر دەرەدەكا، پىنۇوسمەكم چىي بە عەرەب و غەيرەعرەبە شۇقىنىستەكان؛ دەكا و دەكرد، ئەوا دووهەندە لەگەل جاشقەلەمه كوردەكە دىتە گۇ و هەر وشەيەكم دەبىت بە چەگل و بەرد!

من ئەگەر زانست، خويىنەن و كتىب؛ ئەشتىكىيان فىئر نەكىدم، ئەوا ئەزمۇونى چل سال رامان؛ دنيايەك زانىيارىي پى بەخشىوم و بەقەولى مامۆستاكىي هەموو جار دەيگۈت ھىشتا قوتابى دەمى نەكىدووھتەوە؛ دەزانم دەرسى حازر كەدووھ يا نەء، يەكسەر بۆم ئاشكرا دەبىت.. ئەوجا دەبىنلىت، كاورا دى دەست دەداتە قەلەم، شەلم كويىرم، ناپارىزىم، فەتواتم بۇ دەرەدەكا و دەلىت ئەوي بىروا بەوە نەكەت كوردىستان بېتە شىخەللاي لەھجان؛ خائىنه، ئەوراقى كەشف دەكەم و چەرخى لە چەمبەر دەكىشىم، ج لە مەھاباد يان لە مەدىنە!

باھنە و تۈۋەمە هەتا يەك نەفەس لە سنگ و پەراسووھكانمدا مابىت، لە دىرى باڭھەواز بۇ لەھجان - هەتا هي ناو مالى خۆشم - دەوهىستم، ئەگەر لەسەر حىسىبى يەكپارچەبىي مىللەتەكم بىت، دواي ئەوھى وا بۇ سەد سال دەچىت، ئىيمە زمانى يەكگەر توومان ھەيە .. ھاوكات دەبىزىم، لەجياتى ئەوھى بە پىچەوانەي بىزاقى مىزۇو؛ هەلسوكەوت بىرى كە حەتمەن بە زيانمان تەواو دەبىت، با ئەم بىيىن ئە زمانەي دەمانەوئى سەرى لەقورى بىنلىن و وەك مريشك ئاوهەرۈوتى بىكەين، بە شىۋەزازە جوان و لەبەردىلەكانى كرمانجى و گۇرانى و ئەرەدەللىنى و ئەوانى دىكە، دەولەمەندى بىكەين.

ئەز دەبىزىم، ئەكسەر يەك دىيارىكىدى زمانى ستانداردا، رۆلى نىيە، بەلكۇو مىزۇو و زۆر رەگەزى شاراوه؛ كارىگەر يەيان ھەيە. سەرچاوهى زمانى سويدى دەگەپىتەوە گوندى (شۆپىنگ) كە ژمارەيان لە 25 ھەزار كەس تىپەر ناكات.. زمانى پەتىي ئەلبانى (تۆسکى) لەھجەي كەمىنە بۇو و لەھەفتاكانەوە بە پىشىنیازى سەرۆك ئەنور خۆجە؛ ئەكاديمىي زمان فەرزى كەدە. كەچى ئىمە، ھىشتا نازانىن باي مەملانىي ھىزەكان لە ناواچەكەدا بەرھو كويىمان دەبات، هەموو لە زمانمان راست بۇوينەتەوە، بە باڭھەشەي نازانىستى ئەو هەلەيە دەفەلسەفييىن، هي واش پەيدا بۇوە دەيشەرعىنى و ئايەت و حەدىسى بۇ دەھىتىنى، خەريكە بە بىدىنېشمان لە قەلەم بدا و فەتواي لادانمان بۇ دربەھىتى.

بلا ئەوھى لە باشۇر ھەمانە، مەزنترى بىكەين و پىشى ئەوھ - ھىۋاش ھىۋاش - پىشىكەشى باکورى كوردىستانىشى بىكەين. هەلەيە، من بىيىم بەھىواي ئەوھى رۆزىك لە رۆزان دەولەتى كوردىستانى گەورە، دابىمەزرى، واز لەو ھىلانە زمانەوانىيەي باشۇر بەھىن، ئەو باشۇرە وەرامى دوو تۆپى ئىرانىي بى نادىتەوە، لە توركىيا گەپى كە ئەگەر كۆكەيەك بكا؛ بۇي ھەيە پەرلەمانى كوردىستان بچىتە نىيۇ پەرلەمانى بەغدا! با واقىعى بىن و قىسى لە خۆمان گەورەتەنەكەين. ناشېتىت

(مهعلوم - دیار) به قوربانی (مجهول - نادیار) یکی هرهه ره ته ماوی بکهین. مهگه ر به بومبی ئه توم تورکیا پارچه پارچه بکریت، پاشان ناچار بکری به شه کوردییه کهی به مه منوونییه ته و لمه سیزییه کی ئالتوونی؛ ته سلیمی هه زرهتی ئیمه بکا، که هه ر له ئیسته و خه ریکین زمانه که مان ده کهین به سیسەپهرو و ئه وهی تورک دهیه ویت، به زیده وش ده قه بله لی ده کهین.

به رودوا، يه کیتی کوردستان له يه کیتی زمانی دایه، که زمانی يه ک نه بیو، ئه گهربیتته دهوله تیش - که بهم حاله ئه سلنه نابیت - ئهوا ده بیت دووهیلات و قهومیيات. دوایه، که ئیمه زمانیکی حازرو بزمان هه بیت؛ ج حوجه دهکا - به بیانووی بیبن - بچین زمانانی دیکه دروست بکهین.. من، که کوردم، ئهوا زمانی خویندنم هه یه. توییک، که عه رهی، تورکی و فارسی له سهرت ده سه پیتریت، فیرى بیت، بۆ زەھەمەت و کفره زمانی يه کگرتووی خوت فیر بیت، با سۆرانیش بیت؟ دهیانه ویت و هکوو به هه شته کهی برا کۆمەنیسته کامنام، به دوارقۆزه و ئیقنا عمان بکهن، ئه و مختهی دهوله تی کوردستانی گهوره داده مه زریت، ئهوسا و هکوو فریشتان - بى قرهوبىه و سهروگویلاک شکان - ریفراندوم ده کهین، تا بزانین کام له هجھ ببیت ستابندارد، دواي ئه وهی کوردستان بیووه کۆلانی له هجان.!.

به نده لاریم له دانپیدانان و گویگرتن له قسەی بە بەلگە یه کی زانستیم پی بادات که خویندن به له هجھ و زاران، زهره ری بۆ پەز و میللەتم نییه و له دوارقۆزدا و هکوو عه ره، تورک و فارس - مان لئی نایت له بە رانبه یه کدیدا، ئهوا ئه و بابایه هه چییه کی بلی دهیخەمە نیو گلینەمە و، بەلکوو خەلاتی ده کەم.. وەلی مەسەلە که، ورد و درشتی (معلوم من الدين بالضرورة) يه، واته روشنه، بەلگەنە ویسته و سویندی ناویت.. وەک چۆن ئاگر دە سووتنیت، ئاوش خویندن به چەند دیالیکت له بناغە و هەلماندەتە کیتى و دەمانکا به قوربانی جەھل و نە فامیی ئه وهی دهیه وی به سوپەر دیمۆ کراتییەت بمانفريوینیت!

26/09/2007

mohsinjwamir@hotmail.com